

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри
теорії та методики фізичної культури
«30» серпня 2018 р. протокол № 1

Завідувач кафедри _____ Боднар І. Р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ для студентів II курсу факультету педагогічної освіти

з дисципліни «Професійна діяльність фахівця фізичної культури»

**спеціальність 014.11 «Середня освіта» (фізична культура)
спеціалізація «Фізична культура»
рівень вищої освіти «магістр»**

МОДУЛЬ 1

**Змістовний модуль 1. Теоретичні основи педагогічної діяльності фахівця
фізичної культури**

Семінарське заняття № 1

Тема 1. Соціальна роль учителя фізичної культури.

Мета – поглибити знання студентів щодо соціальної ролі та основних завдань учителя фізичної культури як організатор процесу фізичного виховання

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «учитель фізичної культури», його соціальна роль.
2. Основні завдання сучасного вчителя фізичної культури, які впливають із вимог нормативно-директивних документів освітньої галузі.
3. Характеристика особистих якостей учителя.
4. Сутність поняття «педагогічні функції». Характеристика функцій: дидактична, розвивальна, виховна, оздоровча, конструктивна, організаційна, комунікативна.
5. Вимоги та професіограма вчителя фізичної культури.
6. Учитель фізичної культури як організатор процесу фізичного виховання у співпраці з батьками і шефами, службами охорони здоров'я, педагогічним колективом, державними і громадськими спортивними організаціями, дитячими громадськими організаціями, учнівським колективом, з ДЮСШ, клубами тощо.

Література:

Базова:

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.

Додаткова:

1. Гончаренко С. І. Український педагогічний словник / С. І. Гончаренко – К. : Либідь, 1997. – 251 с.
2. Кремінь В. Г. Освіта України: стан і перспективи розвитку / В. Г. Кремінь // Неперервна професійна освіта: теорія і практика: зб. наук, праць. – К., 2001 – Ч. 1. – С. 5 – 14.
3. Махова Д. С. Педагогіка: навчальний посібник / Д. С. Махова, Н. І. Опанасенко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – С. 27 – 31.
4. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи / В. А. Сухомлинський // Вибрані твори : В 5-и томах. – К. : Рад. школа, 1997. – Т. 4. – С. 637.

Семинарське заняття № 2

Тема 2. Педагогічна культура учителя фізичної культури.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутність поняття «педагогічна культура», основних складових педагогічної культури та шляхів її формування.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «педагогічна культура».
2. Основні складники педагогічної культури: наукова і загальна ерудиція, педагогічна майстерність, прагнення до самовдосконалення, культура спілкування, культура мовлення, педагогічна етика, духовне багатство.
3. Шляхи формування педагогічної культури вчителя: постійна спрямованість до самовдосконалення (педагогічного, методичного, морального, духовного); грані педагогічної культури (культура спілкування, духовне багатство, педагогічна етика, любов до дітей, педагогічний такт, професійна підготовленість, культура мовлення, світогляд, наукова ерудиція); єдність знань, методичних умінь, мовної культури, особистих якостей, педагогічної техніки, такту й оптимізму.

Література:

Базова:

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.

Додаткова:

1. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя / В. М. Гриньова. – Харків: Основа, 1998. – 130 с.
2. Гончаренко С. І. Український педагогічний словник / С. І. Гончаренко – К. : Либідь, 1997. – 251 с.
3. Гриньова В. М. Педагогічна культура / В. М. Гриньова // Науково-методичні матеріали для студентів та викладачів. – Харків: ХДПУ, 2000. – Ч. І. – 248 с.

4. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – [3-тє вид., допов. і перероб.]. – К. , 2008. – 376 с
5. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студ. серед. та вищ. навч. закл. / Іван Андрійович Зязюн, Галина Михайлівна Сагач. – К. : Українсько-фінський ін-т менедж-менту і бізнесу, 1997. – 302 с.
6. Педагогічна майстерність вчителя: навч. посіб. /За ред. проф. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. – Вид. 2-е. – Харків : «ОВС», 2008. – 224 с.
8. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві / В.О.Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1988. – 181с.
9. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

Семінарські заняття № 3 – 4

Тема 3. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Педагогічна техніка, її компоненти.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутність поняття «педагогічна майстерність», основних складових педагогічної майстерності, педагогічних здібностей та педагогічної техніки.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «педагогічна майстерність», складові педагогічної майстерності: знання, педагогічні здібності, педагогічний такт, педагогічна техніка, культура мовлення, методична майстерність, особисті якості, педагогічний оптимізм, їхня характеристика.
2. Критерії та рівні педагогічної майстерності: елементарний, базовий, досконалий, творчий.
3. Педагогічні здібності, їхня характеристика: дидактичні, організаторські, комунікативні, перцептивні, науково-пізнавальні, емоційна стійкість, спостережливість, педагогічний оптимізм.
4. Сутність поняття «педагогічна техніка», її основні компоненти: культура зовнішнього вигляду, постава, одяг, зачіска, міміка, пантоміміка, емоційна виразність, культура педагогічного спілкування, уміння слухати, ставити запитання, аналізувати, розуміти інших, встановлювати контакти, зацікавлювати, саморегуляція.

Література:

Базова:

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.

Додаткова:

1. Грехнев В. С. Культура педагогического общения. Кн. для учителя / В. С. Грехнев. – М.: Просвещение, 1980. – 585 с.
2. Гончаренко С. І. Український педагогічний словник / С. І. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – С . 251.

3. Єрмолова Є. А. Психологический анализ жестов как знаковых средств общения /Є. А. Єрмолова // Психосемиотика познавательной деятельности и общения. – М., 1983. – 79 с.
4. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник [Є. І. Федорчук, Т. І. Конкова, В. В. Федорчук, В. О. Заремба]. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 240 с.
5. Ягупов В. В. Педагогіка / В. В. Ягупов. – К., 2002. – С. 161 – 170.
6. Якса Н. В. Основи педагогічних знань / Н. В. Якса. – К., 2007. – С. 45 – 50.

Семінарське заняття № 5

Тема 4. Культура педагогічного спілкування.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутність поняття «педагогічне спілкування», головних завдань педагогічного спілкування, його функцій та структури.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «педагогічне спілкування».
2. Завдання педагогічного спілкування: психологічний контакт з учнями; пізнавальний пошук; виховне й педагогічне спілкування; міжособистісні стосунки в колективі; подолання скутості, сором'язливості; виявлення і врахування індивідуальних рис учня; розвиток особистих якостей.
3. Функції педагогічного спілкування: пізнання людьми одне одного; обмін інформацією; організація діяльності; обмін ролями, співчуття, самоутвердження.
4. Структура педагогічного спілкування: моделювання майбутнього спілкування, безпосередня організація спілкування, керівництво спілкуванням, аналіз ситуації педагогічного спілкування.
5. Поняття про «бар'єри спілкування», ускладнення, які виникають у процесі спілкування, їхня характеристика.

Література:

Базова:

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.

Додаткова:

1. Грехнев В. С. Культура педагогического общения / В. С. Грехнев. – М., 1990. – С. 112.
2. Иванова Т. В. Культура педагогического общения / Т. В. Иванова // За ред. І. А. Зязюна. – К., 1999. – С. 15 – 17.
3. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка / М. Г. Стельмахович. – К., 1996. – С. 178 – 182.
4. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи / В. А. Сухомлинський // Вибрані твори : В 5-и томах. – К. : Рад. школа, 1997. – Т. 4. – С. 637.

**Тема 5. Педагогічний конфлікт у професійній діяльності.
Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.**

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутність поняття «педагогічний конфлікт», видів, причин виникнення та класифікації педагогічного конфлікту. Також, визначення стилів поведінки під час виникнення педагогічного конфлікту та шляхів запобігання конфліктів.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «конфлікт», його риси.
2. Структура, сфера, динаміка педагогічного конфлікту.
3. Види шкільних конфліктів.
4. Міжособистісні конфлікти у педагогічному колективі та їхні різновиди: фахові конфлікти; конфлікти сподівань; конфлікти особистісної несумісності.
5. Причини конфліктів: матеріально-технічні, ціннісно-орієнтаційні, фінансово-організаційні, управлінсько-особистісні, соціально-демографічні, соціально-психологічні.
6. Класифікація конфліктів.
7. Стили поведінки вчителя в конфліктній ситуації: суперництво, уникнення, пристосування, співробітництво, компроміс.
8. Запобігання конфліктам.
9. Основні методи вирішення конфліктів: метод інтроспекції; метод логічного аналізу; метод посередництва; «урегулювання», «затухання», «подолання» конфлікту.
10. Поради вчителю щодо розв'язання та попередження конфліктної ситуації (за М. М. Рыбаковою).

Література:

Базова:

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.

Додаткова:

1. Амонашвили П. А. Психологические основы педагогики сотрудничества / Ш. А. Амонашвили. – К., 1991. – С. 63, 103.
2. Анцупов А. Конфликтология / А. Анцупов, А. Шипилов. – М., 1999. – 263 с.
3. Джини Грецем Скотт. Конфликты. Пути их преодоления / Джини Грецем Скотт. – К., 1991. – С. 22.
4. Коновальчук І. С. Психодіагностика в роботі керівника школи / І. С. Коновальчук. – Івано-Франківськ : ІППО, 1996. – 70 с.
5. Омеляненко С. В. Педагогіка: Тестові завдання : навчальний посібник / С. В. Омеляненко. – К. : Знання, 2008. – С. 169 – 183.
6. Рыбакова М. М. Конфликт и взаимодействие в педагогическом процессе / М. М. Рыбакова. – М., 1991. – С. 12 – 15.

7. Савенкова Л. О. «Комунікативна атака», у формуванні навичок педагогічного спілкування / Л. О. Савенкова // Педагогіка і психологія. – К., 1998. – № 4. – С. 101.
8. Словник-довідник термінів з конфліктології. – К. : КВП, 1997. – 125 с.

Семінарське заняття № 8

Тема 6. Педагогічна творчість учителя фізичної культури.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутності поняття «педагогічна творчість», основних компонентів педагогічної творчості та їх характеристики. Також, визначення справжнього авторитету та псевдоавторитету.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «педагогічна творчість».
2. Основні компоненти педагогічної творчості та їхня характеристика.
3. Передумови педагогічної творчості учителя фізичної культури.
4. Основні аспекти творчості: процесуально-результативний, соціальний, особистісний.
5. Етапи, закони, принципи формування педагогічної творчості вчителя.
6. Творчість як передумова авторитету, його різновиди.
7. Характеристика справжнього авторитету та псевдоавторитету.

Література:

Базова:

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.
2. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник [Є. І. Федорчук, Т. І. Конкова, В. В. Федорчук, В. О. Заремба]. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 240 с.

Додаткова:

1. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности / В. И. Андреев. – М., 1985. – С. 22 – 74.
2. Бабанский Ю. К. Педагогическая наука и творчество учителя / Ю. К. Бабанский // Советская педагогика. – 1987. № 2. – С. 12 – 15.
3. Богоявленская Д. Б. Путь к творчеству / Д. Б. Богоявленская. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
4. Димова О.И. Педагогические условия развития способности к фасилитирующему воздействию у будущих учителей: дис. канд. пед. наук: – Хабаровск: Комсомольский-на-Амуре государственный педагогический университет, 2002. – 199 с.
5. Загвяздинский В. И. Учитель как исследователь / В. И. Загвяздинский. – М.: Знание, 1980. – 96 с.

6. Зязюн І. Л. Основи педагогічного мастерства / І. А. Зязюн. – К., 1987. – С. 87.
7. Кузьміна Н. В. Педагогічне мастерство учителя як фактор розвитку способностей учащихся / Н. В. Кузьміна // *Вопрос психологи.* 1994. – №1. – С. 20 – 26.
8. Кравчук П. Ф. Формирование развитой творческой личности / П. Ф. Кравчук. – К.: Вища школа, 1994. – 155 с.
9. Організаційно-педагогічні основи методичної роботи / В.І. Пуцов, С.В. Крисяк, А.І. Воловиченко та ін. – К.: УПКККО, 1995. – 180 с.
10. Павлютенков В.М. Організація методичної роботи / Є.М. Павлютенков, В.В. Крижко. – Х.: Основа, 2005. – 80 с.
11. Пономарев Я. А. Психология творчества и педагогика / Я. А. Пономарев. М. – 1976. – С. 76.
12. Сеульський Р. П. Підготовка майбутніх учителів до педагогічної творчості / Р. П. Сеульський. – К., 1992. – С. 10.
13. Слостенин В.А. Педагогика: учеб. пос. / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Слостенина. – М.: Академия, 2002. – 576 с.
14. Якса Н. В. Основи педагогічних знань / Н. В. Якса. – К., 2007. – С. 22 – 62.

Змістовий модуль 2. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури у професійній діяльності

Семінарське заняття № 9 – 10

Тема 7. Адаптація молодого вчителя фізичної культури до навчального заклад.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутність поняття «адаптація», чинників, які поглиблюють адаптаційні труднощі, особливостей адаптації молодого вчителя фізичної культури до педагогічного та учнівського колективу.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «адаптація», її структура.
2. Чинники, які поглиблюють адаптаційні труднощі.
3. Сутність понять «переадаптація», «дезадаптація», «реадаптація», «дисадаптація», їхні характерні ознаки.
4. Особливості адаптації молодого вчителя фізичної культури до педагогічного та учнівського колективу.

Література:

Базова

1. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник / Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. / За заг. ред. Г. В. Презлятої. – Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. – 314 с.

2. Професійна майстерність учителя фізичного виховання : навч. посіб. / Галина Валентинівна Балахничева, Людмила Василівна Заремба, Анатолій Васильович Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 64 с.

Додаткова:

1. Аверін М. Метод самоорганізації особистості та його соціально-педагогічні перспективи / М. Аверін // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: наук, метод, збірник [Ред. кол. Н. Софій, І. Єрмаков, ін.]. – К. : Контекст, 2000. – С. 166 – 169.

2. Бочелюк В. Й. Педагогічна психологія : навчальний посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицка. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – С. 60 – 88.

3. Зязюн И. А. Основы педагогического мастерства / И. А. Зязюн. – К. , 1987. – С. 61 – 82.

4. Линенко А. Ф. Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності / А. Ф. Линенко // Педагогіка і психологія. – 1995. – №1. – С. 125 – 132.

5. Мороз О. Г. Молодий учитель і шкільний колектив / О. Г. Мороз. – К. : Т-во Знання УРСР, 1981. – 48 с.

6. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб / В. А. Семиченко. – К. : Вища школа, 2004. – 335 с.

7. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві / В. О. Сухомлинський. – К. , 1988. – С. 259.

8. Педагогіка : завдання і ситуації [Текст] : Практикум / А. І. Кузьмінський, Л. П. Вовк, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 429 с.

9. Якса Н. В. Основы педагогических знаний / Н. В. Якса. – К. , 2007. – С. 81.

10. Яценко Т. С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися / Т. С. Яценко. – К. : Освіта, 1993. – 208 с.

Семінарське заняття № 11

Тема 8. Самоосвіта учителя фізичної культури як засіб підвищення його педагогічної майстерності.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння значення професійного розвитку учителя фізичної культури в системі післядипломної освіти, сутності поняття «самоосвіта», основних концептуальних положень самоосвітньої діяльності вчителя.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Професійний розвиток учителя фізичної культури в системі післядипломної освіти.

2. Методична робота у підвищенні рівня професійної підготовки вчителя.

3. Основні форми методичної роботи в школі: індивідуальні форми та колективні форми методичної роботи, їхня характеристика.

4. Сутність поняття «самоосвіта», її основні принципи.

5. Основні компоненти самостійної діяльності.

6. Основні концептуальні положення самоосвітньої діяльності вчителя. Вимоги та етапи професійного самовдосконалення вчителя.

Література:

Базова:

1. Волкова Н. П. Педагогіка /Н. П. Волкова. – К., 2001. – С. 293 – 402.
2. Данилова Г. С. Методичні служби України: проблеми управління, професійна підготовка : навч.-метод. посібник /Г. С. Данилова. – К. : ІЗММ, 1997. – 256 с.
3. Наливайко Г. Керівництво самоосвітньою діяльністю вчителя / Г. Наливайко // Освіта і управління. – 1999. – Т. 3. – № 3. – С. 192 – 197.
4. Педагогічна майстерність вчителя : навчальний посібник / За ред. проф. В. М. Гринькової, С. П. Золотухіної. – Вид. 2-е випр. і доп. – Харків : «ОВС», 2006. – С. 35 – 56.

Додаткова:

1. Бібік Н. М. Проблеми професійного вдосконалення вчителя / Н. М. Бібік // Післядипломна освіта в Україні. – 2002. – №2. – С. 16 – 18.
2. Гончаренко С. І. Методика як наука /С. І. Гончаренко // Шлях освіти. – 2000. – № 1. – С. 2 – 6.
3. Коновальчук І. С. Психодіагностика в роботі керівника школи / І. С. Коновальчук. – Івано-Франківськ : ІППО, 1996. – 70 с.
4. Кремень В.І. Освіта і наука: шляхи модернізації (факти, роздуми, перспективи) / В. І. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
5. Масликова І. Модель педагогічного керівництва самоосвітньою діяльністю педагогів у системі методичного менеджменту / І. Масликова // Управління школою. – 2004. – С. 10 – 14.
6. Основні стратегії навчання дорослих. Семінар для викладачів вищих навчальних закладів – Пуша-Озерна : Міжнародний фонд «Відродження», 1997. – С. 15 – 17.
7. Остапчук О. Методична система: педагогічні роздуми без упередженого ставлення / О. Остапчук // Відкритий урок. – 2002. – № 1 – 2. – С. 31 – 35.
8. Радченко А. Є. Організація самоосвітньої діяльності вчителя на моніторинговій підставі / А. Є. Радченко // Управління школою. – 2005. – № 6. – С. 26 – 30.
9. Руссол В. М. Вивчення рівня професійної культури і потреб учителів як умова оптимізації післядипломної освіти / В. М. Руссол // Обрії. – 2001. – № 2. – С. 3 – 12.
10. Руссол В. М. Врахування професійної культури і потреб учителів у післядипломній освіті / В. М. Руссол // Вісник Прикарпатського університету: Педагогіка. – 2000. – Вип. 4. – С. 29 – 36.
11. Тимченко О. В. Управління самоосвітою педагога як засіб підвищення його професійної компетентності / О. В. Тимченко // Управління школою. – 2005. – № 19 – 21. – С. 54 – 57.

Семінарське заняття № 12

Тема 9. Підвищення кваліфікації та атестація вчителя фізичної культури.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутності поняття «атестація педагогів», різновидів атестації її мети та принципів. А також, посадових обов'язків вчителя фізичної культури.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Сутність поняття «атестація педагогів».
2. Різновиди атестацій: чергова і позачергова атестації, особливості проведення атестацій. Типове положення про атестацію педагогічних працівників (Наказ МОН України, грудень 2010 р.).
3. Мета та принципи атестації.
4. Професійні рівні вчителя фізичної культури, їхні особливості. Перелік кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників (Кабінет Міністрів, від 20015 р.).
5. Вимоги до присвоєння кваліфікаційних категорій та педагогічних звань.
6. Посадові обов'язки вчителя фізичної культури.
7. Знання та уміння учителя фізичної культури для вирішення педагогічних завдань.
8. Рішення атестаційних комісій та порядок їх оскарження.

Література:

Базова:

1. Волкова Н. П. Педагогіка /Н. П. Волкова. – К., 2001. – С. 293 – 402.
2. Данилова Г. С. Методичні служби України: проблеми управління, професійна підготовка : навч.-метод. посібник /Г. С. Данилова. – К. : ІЗММ, 1997. – 256 с.
3. Федорчук Є. І. Основи педагогічної майстерності / Є. І. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 240 с.
4. Педагогічна майстерність вчителя : навчальний посібник / За ред. проф. В. М. Гринькової, С. П. Золотухіної. – Вид. 2-е випр. і доп. – Харків : «ОВС», 2006. – С. 35 – 56.

Додаткова:

1. Бібік Н. М. Проблеми професійного вдосконалення вчителя / Н. М. Бібік // Післядипломна освіта в Україні. – 2002. – №2. – С. 16 – 18.
2. Гончаренко С. І. Методика як наука /С. І. Гончаренко // Шлях освіти. – 2000. – № 1. – С. 2 – 6.
3. Коновальчук І. С. Психодіагностика в роботі керівника школи / І. С. Коновальчук. – Івано-Франківськ : ІППО, 1996. – 70 с.
4. Кремень В.І. Освіта і наука: шляхи модернізації (факти, роздуми, перспективи) / В. І. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
5. Масликова І. Модель педагогічного керівництва самоосвітньою діяльністю педагогів у системі методичного менеджменту / І. Масликова // Управління школою. – 2004. – С. 10 – 14.

6. Основні стратегії навчання дорослих. Семінар для викладачів вищих учбових закладів – Пуща-Озерна : Міжнародний фонд «Відродження», 1997. – С. 15 – 17.
7. Остапчук О. Методична система: педагогічні роздуми без упередженого ставлення / О. Остапчук // Відкритий урок. – 2002. – № 1 – 2. – С. 31 – 35.
8. Радченко А. Є. Організація самоосвітньої діяльності вчителя на моніторинговій підставі / А. Є. Радченко // Управління школою. – 2005. – № 6. – С. 26 – 30.
9. Руссол В. М. Вивчення рівня професійної культури і потреб учителів як умова оптимізації післядипломної освіти / В. М. Руссол // Обрії. – 2001. – № 2. – С. 3 – 12.
10. Руссол В. М. Врахування професійної культури і потреб учителів у післядипломній освіті / В. М. Руссол // Вісник Прикарпатського університету: Педагогіка. – 2000. – Вип. 4. – С. 29 – 36.
11. Тимченко О. В. Управління самоосвітою педагога як засіб підвищення його професійної компетентності / О. В. Тимченко // Управління школою. – 2005. – № 19 – 21. – С. 54 – 57.